

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Розсадники відкритого та закритого ґрунту

Викладач: к.с-г.н., доцент Дударєва Галина Федорівна

Кафедра: біології лісу, мисливствознавства та іхтіології, III корпус ЗНУ, ауд. 208

Е-mail: dudarevagalina@gmail.com

Телефон: (061) 228-76-36 (кафедра), 228-75-78 (деканат), 066 42 43 770

Час проведення занять – відповідно до розкладу

Освітня програма, рівень вищої освіти		СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 205 Лісове господарство, бакалавр, ОП Мисливське господарство та рослинні ресурси					
Статус дисципліни		За вибором студента					
Кредити ECTS	4	Навч. рік	2021-2022	Рік навчання	3	Тижні	12
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹	6	Лекційні заняття – 28 Лабораторні заняття – 28 Самостійна робота – 64			
Вид контролю	Залік						
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1754				
Консультації:			<i>Поточні консультації проводяться очно щосереди з 11.00-14.00 в аудиторії 209. Крім того, можливе проведення дистанційних консультацій з використання платформ: gmail, ZOOM, Moodle та Viber (у робочий час). Поточні – 2 (за розкладом)</i>				

ОПИС КУРСУ

Мета курсу “Розсадники відкритого та закритого ґрунту” є формування у студентів міцних теоретичних знань і відповідних практичних навичок заготівлі та переробки насінневої сировини, організації розсадників, розмноження і вирощування різних видів садивного матеріалу деревних та чагарникових порід у розсадниках відкритого і закритого ґрунту та теплицях.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Розсадники відкритого та закритого ґрунту” є формування у студентів системи знань щодо вегетативного та генеративного розмноження деревних та чагарникових порід, організацію робіт у відділах декоративних розсадників закритого та відкритого ґрунту, теплицях.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

1. впливати на технологічні процеси та здійснювати контроль робіт з вирощування садивного матеріалу для лісових і декоративних цілей;
2. визначати оптимальні площі декоративних розсадників;
3. вирощувати сіянці для лісопосадкових робіт;
4. вирощувати саджанці; робити повторні пересадки (перешколювання);
5. підбирати колекції цінних видів; закладати маточну плантацію;

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

6. використовувати препарати для дезінфекції ґрунту;
7. складати типові технологічні карти для вирощування дерев та чагарників;
8. вирощувати сіянці в закритому ґрунті; розмножувати відводками, зеленими живцями;
9. вирощувати посадковий матеріал із закритою кореневою системою; крупномірні саджанці декоративних порід із закритою кореневою системою в контейнерах.
10. закладати парники; вирощувати розсаду;
11. закладати утеплені гряди;
12. монтувати пльоночні парники;
13. готувати субстрати для вирощування рослин;

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекції, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань, розміщено на платформі Moodle за посиланням у першому розділі цього силабусу.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Визначення рівня знань, умінь і навичок засвоєних студентом з навчальної дисципліни здійснюється у формі поточної та підсумкової атестації.

Поточна атестація – орієнтована на визначення рівня оперативного засвоєння студентами змістового модуля – розуміння і запам'ятовування навчального матеріалу. Виконання студентом завдань поточного контролю є обов'язковим етапом вивчення дисципліни.

Формами поточного контролю з навчальних занять є: усне опитування під час проведення практичних занять, перевірка і захист практичних робіт.

Підсумкова атестація – комплексне оцінювання якості засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу навчальної дисципліни визначається як сума балів на підставі результатів усіх контрольних заходів, що передбачені навчальним планом за весь термін викладання дисципліни.

Формами підсумкового контролю з навчальних занять є: захист індивідуального завдання; складання екзамену. Результати поточної та підсумкової атестації доводяться до відома студентів. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни вважається остаточною та вноситься у Додаток до диплома.

Розподіл балів, які отримують студенти

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Атестація I	Підготовка завдань лабораторної роботи	впродовж тижня після лабораторного заняття;	12
	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу I (проводиться по завершенню вивчення Теми 4 у письмовому вигляді)	впродовж тижня після атестації	18

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни**

<i>Разом</i>			30
<i>Атестація 2</i>	<i>Підготовка завдань лабораторної роботи</i>	впродовж тижня після лабораторного заняття;	12
	<i>Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу 2 (проводиться по завершенню вивчення Теми 7 у письмовому вигляді)</i>	впродовж тижня після атестації	18
<i>Разом</i>			30
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Залік</i>			20
<i>Захист індивідуального дослідницького завдання</i>			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

1. Про що цей курс?

У системі підготовки висококваліфікованих фахівців спеціальності «Лісове господарство» «Розсадники відкритого і закритого ґрунту» є обов'язковою дисципліною циклу професійної підготовки освітньої програми. Ця дисципліна включає комплекс спеціальних положень, їх теоретичне обґрунтування, аналіз агротехнологій, відповідних виробничих процесів, проблемні аспекти розсадництва та насінництва і перспективи їх оптимізації.

2. Як відбувається навчання?

Навчання здійснюється у вигляді таких аудиторних занять як лекції та лабораторні роботи, самостійної роботи. Підсумковий контроль – залік.

3. Яка мета нашого курсу?

Метою викладання навчальної дисципліни “Розсадники відкритого та закритого ґрунту” є формування у студентів міцних теоретичних знань і відповідних практичних навичок заготівлі та переробки насінневої

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

сировини, організації розсадників, розмноження і вирощування різних видів садивного матеріалу деревних та чагарникових порід у розсадниках відкритого і закритого ґрунту та теплицях.

4. Як буде організоване навчання?

Лекційні заняття призначені для теоретичного надання інформації і передбачають вивчення таких тем:

Змістовий модуль 1. Основні відомості про організацію розсадників. Типи розсадників, їх спеціалізація та структура.

Сучасний стан лісового та декоративного розсадництва України і головні тенденції щодо їх розвитку. Основні напрямки та шляхи вдосконалення розсадництва і його сучасні проблеми. Види садивного матеріалу що вирощується та класифікація саджанців. Призначення, види та структура лісових і декоративних розсадників і особливості їх використання. Організаційно-господарський план розсадників різного призначення та його складові. Роль розсадників в охороні та збагаченні довкілля. Типи розсадників, їх спеціалізація та структура. Розсадник. Садивний матеріал. Сіянець. Саджанець. Дичок. Живець. Класифікація садивного матеріалу. Класифікація розсадників: профілем основної діяльності, тривалістю функціонування лісового розсадника, принципом організації території розсадника. Задачі та класифікація сучасних розсадників: лісовий, агролісомеліоративний, плодово-ягідний, декоративний розсадник. Районні, міські, обласні та державні розсадники, їх функції. Постійні та тимчасові розсадники. Малі, середні та великі розсадники. Вибір місця під розсадники: природно-історичні, ґрунтово - геологічні і господарсько-економічні умови, рельєф і мікрорельєф території, властивості ґрунту. Визначення площі розсадника.

Сівозміни в постійних лісових розсадниках. Роль і значення сівозмін. Теоретичні основи застосування сівозмін. Сівозміни у розсадниках окремих ґрунтово-кліматичних зон. Сівозміни у лісових розсадниках Полісся та північних районів Лісостепу. Сівозміни у розсадниках Лісостепу. Сівозміни у степових незрошуваних розсадниках. Сівозміни у степових зрошуваних розсадниках.

Обробіток ґрунту. Теоретичні основи та агротехнічні вимоги до обробітку ґрунту. Завдання обробітку ґрунту. Глибина обробітку ґрунту в розсаднику залежно від ґрунтово-кліматичних умов. Системи основного обробітку ґрунту та вимоги до нього, особливості їх використання та застосування на землях різного призначення. Світові лідери виробництва техніки для обробітку ґрунту в розсадниках. Техніка для різних відділень розсадника. Види знарядь для виконання окремих операцій, та особливості їх використання.

Застосування добрив у розсадниках. Особливості застосування сучасних добрив для вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою. Агрохімічні основи застосування добрив. Елементи мінерального живлення та їх роль у життєдіяльності деревних рослин. Визначення потреби деревних рослин в елементах мінерального живлення. Види добрив згідно сучасної класифікації, добрива з регульованим вивільненням поживних речовин серії "Osmocote". Особливості застосування добрив у відкритому ґрунті. Застосування добрив у закритому ґрунті та види його внесення. Технологія застосування добрив та системи його внесення в деревних розсадниках.

Складові частини розсадника. Завдання і значення розсадників. Структура (складові частини) розсадника: маточно-сортний (живцевий) сад, маточно-насіenneвий сад, маточник клонових підщеп, шкілка насінневих підщеп, шкілка саджанців, шкілка саджанців кущових ягідників, маточник кущових ягідників, вірусологічна лабораторія, фумігаційні камери, шкілка для дорошування саджанців або перешкілка, теплиці, грядки закритого ґрунту з туманоутворювальними установками, майстерня для зимового щеплення).

Змістовий модуль 2. Насіннєве розмноження деревних та чагарникових порід.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Види плодів дерев і чагарників та їхня репродуктивна здатність. Заготівля насіння. Збір плодів та переробка насінневої сировини. Морфологічні ознаки стиглості насіння. Групи рослин за часом збору насіння. Техніка збору і способи збору насіння. Переробка насінневої сировини. Очистка насіння. Зберігання насіння. Паспортизація насіння. Схожість насіння. Схожість та господарча цінність насіння. Упаковка та перевозка насіння. Підготовка насіння до посіву.

Визначення посівних якостей, зберігання і транспортування насіння. Показники якості насіння: чистота, вологість, маса 1000 насінин, енергія проростання, схожість, життєздатність, доброякісність, зараженість грибними патогенами, пошкодження шкідниками. Середня проба насіння. Зберігання насіння листяних і хвойних порід. Пакування і транспортування насіння. Вимушений або екзогенний спокій. Способи підготовки насіння до сівби: стратифікація, імпація, намочування обробка хімічними речовинами та сполуками (скарифікація), дражування насіння. Посів насіння. Догляд за сіянцями до появи всходів. Догляд за сіянцями. Пікіровка сіянців. Викопка та зберігання сіянців.

Змістовий модуль 3. *Вегетативне розмноження деревних та чагарникових порід*

Теоретичні основи вегетативного розмноження деревних рослин. Методи вегетативного розмноження. Розмноження невідділеними від рослин частинами (розмноження стебловими відводками, розмноження вертикальними відводками, розмноження горизонтальними відводками, розмноження кореневими паростками, розмноження кореневищами). Розмноження відділеними від рослин частинами (розмноження кореневими живцями, розмноження зимовими здерев'янілими стебловими живцями, розмноження зеленими напівздерев'янілими живцями, розмноження щепленням. Мікроклональне розмноження деревних рослин, його переваги над традиційними способами вегетативного розмноження. клональне мікророзмноження деревних рослин.

Автоматизовані комплекси з укорінення живців та особливості їх експлуатації. Особливості щеплення лісових деревних порід. Значення умов мікроклімату при зеленому живцюванні. Технологія заготівлі, обробки та посадки живців. Строки живцювання. Заготівля пагонів та живців. Ростові речовини та обробка живців. Посадка живців. Організація робіт при живцюванні. Розмноження живцями хвойних порід. Вкорінення живців та розвиток із них саджанців. Мікроклімат в середовищах вкорінення.

Щеплення, способи щеплення листяних деревних та чагарникових порід. Способи щеплення хвойних порід. Щеплення деревних порід різними способами:серцевиною на камбій; у розщип; під кору, вприклад камбієм на камбій, копулювання, вприклад серцевиною на камбій, в бічний зріз, окулювання.

Змістовий модуль 4. *Агротехнічні основи вирощування садивного матеріалу.*

Технології вирощування сіянців основних деревних порід Організаційно-господарський план розсадника. Технологічні карти як основа організації виробничого процесу в розсаднику. Розрахунок виробництва садивного матеріалу дерев та кущів. Маточний відділ розсадника. Виробничі відділи та їх призначення. Маточні плантації та їх класифікація. Техніка закладання маточних плантацій та особливості їх експлуатації.

Вирощування сіянців. Завдання вирощування сіянців. Передпосівний обробіток гранту.

Способи, види і схеми сівби. Строки сівби, норми висіву та глибина загортання насіння.

Догляд за посівами до і після появи сходів. Вирощування сіянців у закритому ґрунті.

Сучасні технології вирощування сіянців основних деревних порід. Вирощування сіянців шпилькових порід. Вирощування сіянців листяних порід. Способи вирощування сіянців дуба звичайного, модрина європейської, ялини європейської у закритому ґрунті, дуба звичайного з відкритою та закритою кореневою системою, а також вирощування сіянців деревних порід робінії звичайної, берези повислої, клена гостролистого, липи серцелистої, ясена звичайного та інших порід у розсадниках.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Змістовий модуль 5. Виробництво великомірного садивного матеріалу. Вирощування саджанців для лісонасаджень. Вирощування саджанців для озеленення. Особливості формування саджанців помірно- і повільноростучих порід. Вирощування саджанців плодових порід. Вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою: насіння в оболонці, сіянці із закритою кореневою системою, сіянці та саджанці з напіввідкритою кореневою системою, саджанці з закритою кореневою системою, дичка (дерева) з грудкою землі (субстрату). Формування надземної і підземної частини саджанців. Вирощування чагарників листяних культур. Формування штамба і закладання крони саджанців швидкорослих, помінорослих і повільнорослих видів деревних рослин.

Боротьба із шкідниками та хворобами деревних рослин. Характеристика хвороб рослин: неінфекційні хвороби та боротьба з ними; інфекційні хвороби та боротьба з ними. Інфекційні хвороби коріння та надземних частин рослин.

Шкідники рослин. Характеристика основних представників. Комахи з неповним перетворенням. Комахи з повним перетворенням. Методи боротьби. Група гризучих шкідників. Група сосучих шкідників. Методи боротьби із шкідниками та хворобами рослин: фізико-механічний метод, біологічний метод. Пестициди для боротьби з шкідниками та хворобами рослин. Хімічні засоби для боротьби із бур'янами. Механізація робіт з підготовки ґрунту в розсаднику.

Змістовий модуль 6. Організація праці у лісових розсадниках.

Інвентаризація, викопування, зберігання і транспортування садивного матеріалу. Інвентаризація садивного матеріалу: метод діагональних ходів, облікових площадок, статистичний спосіб. Викопування та зберігання садивного матеріалу. Транспортування садивного матеріалу. Вирощування садивного матеріалу в контейнерах. Зберігання сіянців та садивного матеріалу в холодильниках.

Планування, організація, облік і контроль якості робіт у лісових розсадниках. Планування і лісовому розсаднику. Організація робіт у плодovому розсаднику. Облік і технічне приймання виконаних робіт. Організація праці в лісовому розсаднику. Посадові обов'язки майстра лісового розсадника. Книга лісового розсадника.

Екологічні основи реабілітації земель постійних лісових розсадників. Довготривале використання ґрунту в розсадниках, інтенсивність його обробітку, їх негативні наслідки та вплив на ріст і розвиток деревних рослин. Якість садивного матеріалу залежно від інтенсивності виробництва при використанні різних видів машин і механізмів. Підходи до реабілітації земель та види робіт з покращення структури і родючості ґрунту.

Лабораторні заняття проводяться з метою закріплення теоретичних навичок з предмету і передбачають вивчення таких тем:

1. Основні відомості про організацію розсадників. Типи розсадників, їх спеціалізація та структура.
2. Насіннєве розмноження деревних та чагарникових порід.
3. Вегетативне розмноження деревних та чагарникових порід.
4. Агротехнічні основи вирощування садивного матеріалу.
5. Виробництво великомірного садивного матеріалу.
6. Організація праці у лісових розсадниках.

В цих роботах передбачається індивідуальна робота студента з виконання поставлених завдань практичного характеру. У методичних рекомендаціях до кожної лабораторної роботи наводяться завдання для повторення, перелік необхідного обладнання та об'єктів до виконання лабораторних робіт. Частина інформації представлена у вигляді рисунків, схем, що сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.. Виконані в журналі роботи підписуються викладачем, або завантажуються в систему Moodle.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Максимальну оцінку – 2 бали, студенти отримують за вчасно здану (особисто підписану викладачем або написану від руки і завантажену у систему Moodle) та якісно виконану роботу без помилок за визначеними критеріями.

Самостійна робота передбачена у вивченні окремих тем курсу і підготовки індивідуального завдання. Перелік тем для самостійного вивчення і тем індивідуальних робіт наведено в системі Moodle. Передбачено зміну теми ІДЗ в відповідності до власних уподобань, але за умов, коли вона не буде повторюватися із запропонованими. Захист ІДЗ передбачає підготовку 5 опорних слайдів, які мають схематично, або наочно відобразити логіку доповіді, а також відеоматеріалів, які доповнюють інформацію. Максимальна оцінка за роботу – 20 балів. Вона складається з попередньої оцінки презентації у 10 балів та публічного захисту – 10 балів (ораторська майстерність, інформативність, критичний аналіз, наочність, узагальнення, відповіді на запитання). Для оцінки публічної доповіді працює журі з числа студентів. Запитання – максимум 5, можуть задавати всі присутні.

Підсумковий контроль проводиться у 2 формах: тестовий контроль або відповіді на 4 теоретичні запитання в усній формі (за вибором студента).

«Правила гри» для слухачів курсу:

- ✓ Студентам дозволяється користування мобільними пристроями виключно з навчальною метою.
- ✓ Для спілкування утворюється група в Телеграм або Вайбер, в якій можна з'ясувати будь-які запитання за курсом.
- ✓ У випадку дистанційної форми навчання передбачається спілкування в системі Zoom.
- ✓ Студенти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності (не дозволяється списування, виконання завдань іншою особою тощо)
- ✓ Не своєчасне виконання завдань (крім поважних причин, які вчасно доведені до викладача та підтверджуються документально) супроводжується зниженням оцінки на 50%.
- ✓ Для оцінки якості курсу проводиться вихідне опитування у гугл формі.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Гвоздев В.К. Лесоводство и лесовосстановление. Минск: Дизайн ПРО, 2003. 240 с.
2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: підручник, затвердж. МОНУ. Львів: Світ, 2002. 456 с.
3. Маурер В. М. Декоративне розсадництво з основами насінництва: Посібник. Київ : Вища школа, 2006. 273 с.
4. Рева М. Л. Вегетативне розмноження деревних та чагарникових рослин в природних умовах. Київ : Наукова думка, 2007. 215 с.
5. Дубова О.В. Розсадники відкритого та закритого ґрунту і тепличне господарство: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Лісове і садово-паркове господарство». Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 66с.

Додаткова:

1. Дубова О.В. Розсадники відкритого та закритого ґрунту : метод. вказівки до викон. лаборат. робіт (для студ. 3-го курсу біолог. фак., галузь 0901 "Сільське господарство", напрям. 6.090103 "Лісове і садово-паркове господарство": методичні вказівки / О.В. Дубова – Запоріжжя : ЗНУ, 2009. – 54с.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни**

2. Методи відбирання проб, визначання чистоти маси 1000 насінин та вологості: ДСТУ 5036:2008 Київ : Держспоживстандарт, 2008, 9 с.
3. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2003. 199 с.
4. Єжов В. М., І. В. Гриник. Рослинництво декоративних культур. Київ : ПП «Комерційне підприємство «Укрсіч», 2017. 304 с.
5. Ковбенко О. А., Ковбенко Ю. М. Довідник майстра лісу. Харків, 2018. 292 с.
6. Ковбенко О. А. Практичний посібник з вегетативного розмноження деревних і чагарникових порід. Харків, 2017. 132 с.
7. Ковбенко О. А. Короткий довідник з лісонасінневої справи та вирощування сіянців основних деревних порід. Харків, 2016. 20 с.
8. Шовган А. Д. Дендрологія: навчальний посібник. Львів: Укр ДЛТУ, 2001. 152 с.
9. Маурер В. М. Декоративне розсадництво. Вінниця: Нова книга, 2007. 264 с.
10. Господаренко Г. М. Удобрення садових культур: навч. Посібник. Київ : ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2017. 340 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua>
2. Екологічні новини України та світу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.news.ukrntec.com>
3. Сайт інформаційного центру української екологічної асоціації «Зелений світ» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.proeco.visti.net/naturalist/greenworld>
4. Електронна екологічна бібліотека Відкритої довідково-інформаційної служби «Ecoline» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ecoline.ru/books>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять що вимагає опрацювання студентом Internet ресурсів, підручників, монографій, періодичних видань тощо. Враховуючи це, кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора!

До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять усі учасники навчального процесу вимикають або переводять мобільні пристрої у режим «без звуку». За умови проведення заняття

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

в онлайн режимі у студентів мікрофони мають бути відключені, а персоналізація учасників конференцій має бути коректною. Включення мікрофону студентом відбувається лише за умови дозволу зробити це від викладача. За порушення правил поведінки на занятті студент може бути видаленим із заняття.

Використання гаджетів дозволяється під час проведення лабораторних занять, якщо цього вимагає навчальний процес (використання навчальної літератури, калькуляторів, довідників у електронному вигляді тощо). У випадку **несанкціонованого використання** будь-яких гаджетів студент може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права отримати максимальну кількість балів при відпрацюванні.

Використання гаджетів **на контрольних заходах** без дозволу викладача заборонено!

Комунікація

Важливим елементом освітнього процесу є робота студента та викладача на базі платформи *Moodle*. Велике прохання до усіх учасників перевірити актуальність власної електронної пошти на своїй персональній сторінці. Це дозволить отримувати оперативну інформацію через опція «Форум новин». Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим для оволодіння необхідними компетентностями, передбаченими програмою дисципліни. Успішне вивчення курсу «Вікова фізіологія та гігієна», можливе лише за умови, належного рівня теоретичної підготовки студента та сумлінної його роботи при опануванні практичними навичками під час проведення лабораторних занять.

Відпрацювання пропущених занять, зі збереженням можливості набору максимальної кількості балів за певний вид роботи, можливе лише за умови поважної причини (підтверджено документально!) відсутності студента на заняттях. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають можливість відвідувати лабораторні заняття з іншими підгрупами або виконувати завдання у системі Moodle, а свій рівень опанування лекційним матеріалом, демонструвати під час проведенні поточних консультацій.

До екзамену допускаються студенти, які набрали не менш ніж **35 балів** за результатами проведення поточного контролю. У випадку, якщо студент

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

отримав незадовільну оцінку за результатами вивчення дисципліни і не ліквідував заборгованість до початку наступного семестру, до нього може бути застосована процедура **повторного вивчення дисципліни**.

Політика академічної доброчесності

Поточні консультації Дударєва Галина Федорівна проводить в аудиторії 209 згідно графіка, затвердженого на кафедрі загальної та прикладної екології і зоології. Спілкування з використанням мобільних каналів зв'язку відбувається тільки в робочий час за умови можливості викладача відповісти на дзвінок або СМС. На електронні листи та звернення відповідь надається викладачем впродовж 3 днів. У випадку проведення онлайн заходів на платформі ZOOM (лекції, консультації) викладач через опцію «Форум новин» платформи *Moodle* запрошує студентів прийняти в ньому участь. До початку вивчення курсу студенти проходять вихідне, а після його закінчення – вихідне опитування, розроблене викладачем в гул-формі. Крім того, після складання курсу студентам рекомендується залишити свій відгук в системі *Moodle* в розділі «Оцінка якості курсу».

Будь-які **конфліктні ситуації**, що виникають під час навчального процесу мають бути урегульовані згідно діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також з залученням завідувача кафедрою загальної та прикладної екології і зоології, деканату біологічного факультету, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р.

<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/study>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bqb9p>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com,
Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю
<https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>